

Opiskelun eettisten ohjeiden rikkomusten käsittely

Hyvän opiskelukäytännön ja hyvän tieteellisen käytännön loukkauksilla, tarkoitetaan epäeettistä ja epärehellistä toimintaa, jolla pyritään saamaan hyötyä itselle tai toiselle harhauttamalla tiedeyhteisöä tai päätöksentekijää. Tampereen yliopisto puuttuu aina opiskelun eettisten ohjeiden rikkomusepäilyihin ja selvittää ne viivyttämättä ja osapuolten oikeusturva huomioiden.

Tässä ohjeessa kuvataan opiskelijan opintosuoritukseen liittyvän rikkomusepäilyn selvittämisen menettely. Ohjetta sovelletaan kaikkiin Tampereen yliopistossa tehtäviin opinnäytetöihin, opintosuorituksiin ja niiden osiin, lukuun ottamatta väitöskirjoja, joiden kohdalla sovelletaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) HTK-ohjetta.

Opintovilppi haittaa osaamistavoitteiden saavuttamista ja oppimista sekä rikkoo yliopiston arvoja ja eettisiä periaatteita. Opintovilpissä pyritään yleensä harhauttamaan opintosuorituksen arvioijaa. Loukkaukset voidaan jaotella kahteen pääluokkaan, vilppiin ja piittaamattomuuteen.

Opintovilppiä on muuan muassa (listaus kattaa tyypillisimmät vilppitapaukset, mutta ei ole tyhjentävä):

- **plagiointi** eli toisen henkilön tekemän tekstin, kuvan, kuvion, taulukon, tietokoneohjelman, opintosuorituksen ja muun vastaavan esityksen tai sen osan tai muun työn esittäminen omana,
- **tekoälyn väärinkäyttö**, esimerkiksi tekoälyn tuottaman tekstin, kuvan, kuvion, taulukon, tietokoneohjelman ja muun vastaavan esityksen tai sen osan esittäminen sellaisenaan opiskelijan omana ilman asianmukaista mainintaa tekoälyn hyödyntämisestä,
- **itsensä plagiointi** eli samojen tuotosten tai esitysten tai niiden osien käyttö näennäisesti uutena opintosuorituksena, vailla viittausta aiempaan opintosuoritukseen,
- **toisen henkilön avustaminen plagioinnissa** eli opintosuorituksen laatiminen toisen henkilön puolesta tai oman harjoitustyön tai muun opintosuoritusten arvioimiseksi laaditun työn tai opinnäytteen tai sellaisen osan tai muun tuotoksen tai esityksen luovuttaminen toisen opiskelijan käyttöön tämän ilmeisessä tarkoituksessa esittää se omana opintosuorituksenaan tai sen osana,
- **luntaaminen** eli esimerkiksi arviointitilaisuudessa tarvittavien tietojen hankkiminen kuljettamalla tietolähteitä arviointitilaan ilman arvioinnista vastuussa olevan henkilön nimenomaista ohjetta, katsomalla tai muuten saamalla tietoja toiselta arviointitilaisuuteen osallistuvalla opiskelijalta tai pitämällä yhteyttä tilan ulkopuolelle,
- **toisen henkilön avustaminen vilpissä**, esimerkiksi oman vastauksen tai muun tuotoksen tekemisessä auttavien tietojen luovuttaminen arviointitilaisuudessa toiselle arviointitilaisuuteen osallistuvalla,
- **anastaminen** eli toisen henkilön opintojen suorittamiseen liittyvän tai aiotun tuotoksen, idean, suunnitelman, havaintojen tai aineiston oikeudeton esittäminen omissa nimissä,
- **vilppiin houkuttelu**

Piittaamattomuus on hyvän tieteellisen käytännön laiminlyömistä, ja se ilmenee muiden työn vähättelynä, tulosten ja menetelmien huolimattomana ja siten harhaanjohtavana esittämisenä, tulosten ja aineistojen puutteellisena kirjaamisena ja säilyttämisenä, itsensä plagiointina sekä muuna tiedeyhteisön harhaanjohtamisena.

Opiskeluihin liittyvä muunlainen epäeettinen toiminta tai rikkomus, kuten läsnäolomerkintöjen väärentäminen, käsitellään tämän ohjeen mukaisesti.

Rikkomusepäilyyn selvittäminen

Rikkomusepäily selvitetään epäilyyn liittyvän opintosuorituksen tai opinnäytteen vastuutiedekunnassa. Epäilystä tiedotetaan myös sen tiedekunnan opintopäällikölle, jossa opiskelijalla on kyseisen opinnon suorittamiseen liittyvä opiskeluoikeus. Jos opintosuoritus, jonka yhteydessä epäillään rikkomusta, liittyy kielikeskuksen tai tutkijakoulun opintoihin, asia selvitetään siinä tiedekunnassa, jossa opiskelijalla on kyseisen opinnon suorittamiseen liittyvä opiskeluoikeus.

Opettajalla on velvollisuus puuttua havaitsemaansa hyvän opiskelukäytännön tai hyvän tieteellisen käytännön loukkaukseen tai loukkausepäilyyn. Opettaja ilmoittaa tiedekunnan opintopäällikölle aina, kun epäilee vilppiä. Opintopäällikkö vastaa rikkomusepäilyiden selvittämisestä tiedekunnassa.

Opintovilpiltä vaikuttava toiminta voi johtua tietämättömyydestä. Tällöin on otettava huomioon, kuinka hyvin opiskelijan tulisi hallita hyvä tieteellinen käytäntö ja hyvä opiskelukäytäntö. Myös huolimattomuus tai piittaamattomuus voi tulla arvioitavaksi hyvän tieteellisen käytännön loukkauksena. Epäselvissä tilanteissa opettaja voi konsultoida opintopäällikköä. Yliopisto huolehtii, että opiskelijoilla on mahdollisuus saada riittävät tiedot, taidot ja asenteet voidakseen toimia hyvien käytäntöjen mukaisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla opinnoissaan ja valmistuttuaan.

Opintosuorituksen sekä opinnäytteisiin liittyvän vilppiepäilyyn selvittämismenettely

1. Jos opettaja, ohjaaja, tarkastaja, toinen opiskelija tai muu taho epäilee opiskelijan syyllistyneen vilppiin tai piittaamattomuuteen opintosuorituksessa tai opinnäytteessä, epäilystä ilmoitetaan kyseisestä opintosuorituksesta tai opinnäytteestä vastaavalle opettajalle tai tiedekunnan opintopäällikölle. Jos ilmoitus tulee opintopäällikölle, hän ottaa yhteyttä vastaavaan opettajaan.
2. Jos opintosuorituksesta tai opinnäytteestä vastaava opettaja arvioi, että opiskelijan toiminta on johtunut opiskelijan inhimillisestä erehdyksestä tai ymmärtämättömyydestä, opettaja voi edellyttää opiskelijaa korjaamaan tai uusimaan työn hyvien opiskelukäytäntöjen ja hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti.
3. Jos asiassa on syytä epäillä vilppiä, vastaava opettaja toimittaa opintopäällikölle kirjallisen selvityksen asiasta. Opintopäällikkö ottaa kirjallisesti yhteyden opiskelijaan, ilmoittaa tälle arvioinnin keskeyttämisestä ja rikkomusepäilystä ja pyytää tältä kirjallisen selvityksen tapahtuneesta.

4. Jos opiskelija myöntää epäilyn vilpin, eikä lisäselvityksille ole tarvetta, voidaan epäilyn selvittäminen päättää.

5. Opiskelijalla on oikeus tulla kuulluksi vilppiepäilyä selvitetessä joko kirjallisesti tai kuulemistilaisuudessa. Opiskelijalla on oikeus ottaa kuulemistilaisuuteen mukaan tukihenkilö (esimerkiksi ylioppilaskunnan edustaja). Kuulemistilaisuudesta tehdään muistio.

Kuulemistilaisuuteen saapumatta jättäminen ei estä asian käsittelyä.

6. Selvitysten perusteella dekaani tekee päätöksen asiassa ja päättää seuraamuksista vilpin vakavuuden perusteella. Jos vilppi on todettu vakavaksi, dekaani voi siirtää seuraamusharkinnan rehtorille. Mikäli asiassa ei ole tapahtunut vilppiä, asia todetaan dekaanin päätöksellä.

Menettely hyväksytyä opintosuoritusta tai opinnäytettä koskevan epäilyn yhteydessä

Jos opintosuorituksen tai opinnäytteen hyväksymisen jälkeen syntyy epäily vilpistä tai piittaamattomuudesta, opintosuorituksen hyväksymispäätös voidaan oikaista hallintolain mukaisena itseoikaisuna, opintosuoritus hylätä ja opiskelijaan kohdistaa yliopistolain 45 §:n mukaisia kurinpitotoimia, mikäli opiskelija on edelleen läsnä olevana opiskelijana Tampereen yliopistossa. Asian selvittämisessä noudatetaan edellä kuvattua opintosuoritukseen liittyvää eettisten ohjeiden rikkomusepäilyn selvitysprosessia.

Rikkomusten seuraamukset

Eettisten ohjeiden rikkomuksen seuraamusten tulee olla suhteessa rikkomuksen laatuun ja vakavuuteen. Vakavuutta arvioitaessa huomioidaan vilpillisen tai piittaamattoman menettelyn laajuus, toistuvuus ja muut teon vakavuuteen ja vahingollisuuteen liittyvät seikat.

Todettu vilppi johtaa opintosuorituksen hylkäämiseen. Opintosuorituksen uusiminen on mahdollista opetussuunnitelman, opetustarjonnan ja Tampereen yliopiston arviointisäännön mukaisesti. Opinnäytteeseen kohdistuva vakava vilppi johtaa opinnäytetyön hylkäämiseen. Opiskelijalla on oikeus laatia uusi opinnäytetyö, jonka aihe, aineisto ja tutkimusmenetelmät sekä ohjaus sovitaan erikseen.

Jos opiskelija syyllistyy vakavaan opintovilppiin tai piittaamattomuuteen, hän ei voi Tampereen yliopiston apurahaohjeen (Terms and conditions of the Tampere University tuition fee scholarship) mukaan saada mitään Tampereen yliopiston apurahajärjestelmään kuuluvaa apurahaa Tampereen yliopistossa suorittamaansa tutkintoon.

Jos rikkomukseen syyllistynyt opiskelija on Tampereen yliopistossa vierailevana opiskelijana todetusta rikkomuksesta ja mahdollisesta kurinpitorangeistuksesta ilmoitetaan opiskelijan kotikorkeakouluun.

Todetun rikkomuksen arvioidun vakavuuden perusteella kurinpidolliset seuraamukset voivat olla:

- **Dekaanin kirjallinen huomautus**

Todetussa eettisten ohjeiden rikkomustapauksessa dekaani antaa kirjallisen huomautuksen. Huomautus kirjataan yliopiston asianhallintajärjestelmään.

- **Rehtorin varoitus tai opiskelijan määräaikainen erottaminen**

Jos opiskelijan todetaan syyllistyneen toistuvasti vilppiin tai piittaamattomuuteen opintosuorituksissa tai kun rikkomus johtaa ylempään korkeakoulututkintoon kuuluvan opinnäytetyön hylkäämiseen tai jos rehtori muusta syystä arvioi rikkomuksen vakavaksi, hän voi antaa yliopistolain 45 §:n mukaisen varoituksen tai hallitus voi rehtorin esityksestä erottaa opiskelijan määräajaksi. Erotettuna ollessaan opiskelija ei voi ilmoittautua opintoihin eikä suorittaa niitä. Määräaikainen erottaminen merkitään opiskelijarekisteriin.

Asiassa tehtävä päätös on viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) perusteella julkinen asiakirja.

Muutoksenhaku

Eettisten ohjeiden rikkomuksen perusteella hylätyn opintosuorituksen tai opinnäytetyön arviointiin voi hakea oikaisua sen mukaisesti, mitä yliopistolaissa ja Tampereen yliopiston tutkintosäännössä todetaan.